

III RIIGIKOGU

3. istungjärk. Protokoll nr. 84 (50).

1927. a.

III Riigikogu koosolek 17. mail 1927. a.
kell 17.

Kokku on tulnud 84 Riigikogu liiget.

Valitsuse looshis: Riigivanem **J. Teemant**, välisminister **F. Akel**, sõjaminister **N. Reek**, haridusminister **J. Lattik**, kohtuminister **O. Tief**, teedeminister **A. Kerem**, töö-koolekan-
deminister **J. Masing**, kaubandus-tööstusmi-
nister **K. Kornel**, põllutöominister **O. Köster**.

Päevakord:

1. Eesti-Läti vahelise mõlema riigi piiri-
äärsetel jõgedel metsamaterjalide parvetamise
kokkuleppe kinnitamise seadus — redaktsiooni
komisjoni ettepanek.

2. Eesti-Belgia vahelise kurjategijate välja-
andmise konventsiooni kinnitamise seadus —
redaktsiooni komisjoni ettepanek.

3. Eesti-Austria vahelise kurjategijate väl-
jaandmise ja kriminaalasjus kohtuliku abi-
andmise konventsiooni kinnitamise seadus —
redaktsiooni komisjoni ettepanek

4. Eesti-Saksa vahelise uimastavate ainete
sisse-, välja- ja tagasiveo kokkuleppe kinnita-
mise seadus — redaktsiooni komisjoni ette-
panek.

5. Eesti-Kreeka vahelise kauba- ja laevan-
duslepingu kinnitamise seadus — redaktsiooni
komisjoni ettepanek.

6. Maaseaduse täiendamise ja muutmise
seadus nr. 2 — redaktsiooni komisjoni ette-
panek.

7. Välismaalastele teenistusloa andmise sea-
dus — redaktsiooni komisjoni ettepanek.

8. Rahukohtu trahviseaduse täiendamise
seadus — redaktsiooni komisjoni ettepanek.

9. Viljandi-Valga maantee õiendamiseks
maa sundvõõrandamise seadus — redaktsiooni
komisjoni ettepanek.

10. Kuressaare linna piirides asuvas „Väi-
keses lahes“ lindudekodu asutamise seadus —
redaktsiooni komisjoni ettepanek.

11. Eesti-Läti vahelise kummagi riigi ko-
danikkudelt piletitä sõidu eest raudteel või
muude raudteemääruste rikkumise eest mää-
ratud trahvirahade sissenõudmise kokkuleppe
kinnitamise seadus — II lugemisel.

12. Tsekiseadus — II lugemisel.

13. Tsiviil-kohtupidamise seaduses ette-
nähtud sundtäitmise korra muutmisseadus —
II lugemisel.

14. Riiklike pöllumajanduslike lae-
nude liitmise seadus — II lugemisel.

15. Tehnilisteks otstarveteks piirituse müü-
gi ja tarvitamise seadus — II lugemisel.

16. Eesti-Belgia vahelise konsulaarkonvent-
siooni kinnitamise seadus — väliskomisjoni
ettepanek.

17. Riigiteenijate ametsõitude tasu seaduse
muutmise seadus — rahaasjanduse komisjoni
ettepanek.

18. Kriminaal-seadustikkudes ettenähtud
õiguste kaotuse muutmise seadus — üldko-
misjoni ettepanek.

19. Peremeheta-maade tarvitamise seadus
— II lugemisel.

20. Peeter Suure merekindluse ja mere-
ametkonna jaoks võõrandatud kinnisvarade
korraldamise seadus — üldkomisjoni ettepanek.

21. Eraõppeasutuste seadus — II luge-
misel.

Koosolekut juhatab abiesimees **R. Penno**.

Sekretäri kohal abisekretär **J. Piiskar**.

Koosolek algab kell 17.15 min.

I. Päevakorra Juhataja **R. Penno**:
täiendamine ja Avan Riigikogu koosoleku.
muutmine.

B. Eilman (stp): Teen ettepaneku,
jätta välja päevakorra-punkt 20. — Peeter Suu-
re merekindluse ja mereametkonna jaoks võõ-
randatud kinnisvarade korraldamise seadus.
(O. Gustavson, stp: Mispärast?)

See seaduseelnõu iseenesest kiire iseloo-
muga ei ole, teiseks aga on võõrandamisele
kuuluvate kinnisvarade kohta seisukord praegu
selgusetu ja et seda seisukorda selgitada, selle-
pärast on vaja selle seaduseelnõu arutamist
edasi lükata sügise istungjärgu peale. (A.
Tupits, põl: Väga selge.)

Päevakorda võetakse nähtava enamu-
sega **J. Fuks'i** (as) ettepanekul esimeseks
päevakorra-punktiks komisjonide täiendavad

välimised; päevakorrast jäetakse välja B. Eilman'i (stp) ettepanekul 20. päevakorra-punkt (+39, -17, erap. 2).

2. Teadaandmine muudatuse kohta Riigikogu koosseisus. Sekretär **J. Piiskar:** Riigikogust on tagasi astunud 16. mail 1927. a. Heinrich Kiiver — asunikude, riigirentnikkude ja väikepõllupidajate koonduse Virumaa valimisringkonna nimekirja järgi. Riigikogu tödest on osa võtma kutsutud Gustav Lorenz.

3. Teadaandmine komisjonidesse antud seaduseelnõude kohta. Komisjoni on antud järgmised seaduseelnõud: perekonna-abiraha seaduse muutmise seadus — rahaasjanduse komisjoni. Põllumajanduslikkude koolide õppejõudude tasude seadus — rahaasjanduse komisjoni.

4. Töö-hoolekandeminister J. Masing'i erakorraline teadaanne. Töö-hoolekandeminister **J. Masing:** Lugupeetud Riigikogu liikme härra Piiskar'i erakorralise teadaande kohta põhja-paber- ja puupapivabrikute

a/ü. Tallinna paber- ja puupapivabriku tööliste vanemate vallandamise asjus on mul au Riigikogule teatada järgmist: Vallandatud on viimasel ajal terve rida töölisi, kuid nende hulgas ei ole ühtki töölistevanemat, kuigi ühele töölistevanemale palka maksetakse ilma teda tööle laskmata. 10. mail vallandatud kuue töölise hulgas on olnud küll 4 töölistevanemate kandidaati, kes eelmisel tööliste peakoosolekul olid üles seatud, kuid vanemateks nad veel ei olnud valitud, ja vabriku palgakontori ametniku seletuse järgi pole kontoril tähendatud tööliste vallandamise silmapilgul sugugi teada olnud, et need töölistevanemate kandidaatide hulka kuuluvad, kuna vallandamine on sündinud 10-dal mail 1927. aastal hommikul kell 10 ja tööliste peakoosoleku protokoll on esitatud samal päeval kell 1/2 p. 1.

Et töölistevanemate vallandamist tegelikult ei ole olnud, ega ole neile ka töötamiseks takistusi tehtud, ja kõigi teiste tööliste vallandamine on sündinud seaduslikult, siis ei ole tööhoolekandeministeeriumi ametnikkude vahelesegamine millegagi põhjendatud. Kui tegemist oleks olnud töölistevanemate vallandamisega, siis oleks vabriku juhataja tulnud vastutusele võtta samas korras, kui see tehtud on selle eest, et sama vabriku juhataja töölistevanematele maksmata jättis „Riigi Teataja“

nr. 6 — 1919. a. väljakuulutatud määruses ettenähtud tasu.

5. Komisjonide täiendavad valimised. Juhataja **R. Penno:** Vene rahva ühendatud Riigikogu rühma ja Saksa-Balti erakonna nimekirjade järgi valitud Riigikogu liikmed panevad ette: Rahaasjanduse komisjoni valida rkl. Kurtschinsky asemele rkl. Baranin.

Asunikkude, riigirentnikkude ja väikepõllupidajate koonduse Riigikogu rühm paneb ette, üldkomisjoni valida rkl. Kiivri asemele J. Sikkar, omavalitsuse komisjoni — rkl. Kiivri asemele J. Fuks. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on tähendatud Riigikogu liikmed vastavatesse komisjonidesse valitud.

6. Eesti-Läti vahelise mõlema riigi piiriäärsetel jõgedel metsamaterjalide parvetaamise kokkuleppe kinnitamise seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **O. Gustavson.** Seaduse lõpuredaktsioon võetakse vastu nähtava enamusega.

7. Eesti-Belgia vahelise kurjategijate väljandamise konventsiooni kinnitamise seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **O. Gustavson.** Seaduseelnõu lõpuredaktsioon võetakse vastu nähtava enamusega.

8. Eesti-Austria vahelise kurjategijate väljandamise ja kriminaalasjus kohtuliku abiandmise konventsiooni kinnitamise seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **O. Gustavson.** Seaduse lõpuredaktsioon võetakse vastu nähtava enamusega.

9. Eesti-Saksa vahelise uimastavate ainete sisse-, välja- ja tagasiveo kokkuleppe kinnitamise seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **O. Gustavson.** Seaduse lõpuredaktsioon võetakse vastu nähtava enamusega.

10. Eesti-Kreeka vahelise kauba- ja laevanduslepingu kinnitamise seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **O. Gustavson.** Seaduse lõpuredaktsioon võetakse vastu nähtava enamusega.

11. Maaseaduse täiendamise ja muutmise seadus nr. 2 — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **O. Gustavson.** Seaduse lõpuredaktsioon võetakse vastu nähtava enamusega.

12. Välismaalastele teenistusloa andmise seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **O. Gustavson.** Seaduse lõpuredaktsioon võetakse vastu nähtava enamusega.

13. Rahukohtu trahviseaduse täiendamise seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **O. Gustavson.** Seaduse lõpuredaktsioon võetakse vastu nähtava enamusega.

14. Viljandi-Valga maantee õiendamiseks maa sundvõrandamise seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **O. Gustavson.** Seaduse lõpuredaktsioon võetakse vastu nähtava enamusega.

15. Kuressaare linna piirides asuvas „Väikeses lahes“ linnadekodu asutamise seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **O. Gustavson.** Seaduse lõpuredaktsioon võetakse vastu nähtava enamusega.

Juhataja **R. Penno:** Üldkomisjoni aruandja rkl. Holberg'i puudumise pärast jääb vahele Eesti-Läti vahelise kummagi riigi kodanikkudelt piletita sõidu eest raudteel või muude raudteemääruste rikkumise eest määratud trahvirahade sissenõudmise kokkuleppe kinnitamise seadus — II lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja rkl. Hasselblatt'i puudumise pärast jäävad vahele tsekiseadus — II lugemisel ja tsiviil-kohtupidamise seaduses ettenähtud sundtäitmise korra muutmise seadus — II lugemisel.

16. Riiklikkude põllumajandus- ja laenuandmisjoni aruandja B. Oja. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **B. Oja.** Seaduseelnõu võetakse nähtava enamusega muutmatault vastu.

16. Riiklikkude põllumajandus- ja laenuandmisjoni aruandja B. Oja. Seaduseelnõu võetakse nähtava enamusega muutmatault vastu.

Riiklikkude põllumajanduslikkude laenuandmisjoni aruandja **B. Oja.** Seaduseelnõu võetakse nähtava enamusega muutmatault vastu.

§ 1. Riigimaade põliseks tarvitamiseks või omandamiseks andmise seaduse alusel maakoha põliseks tarvitamiseks saamisel või omandamisel liidetakse üksiku võlgniku suhtes üheks laenuks riigimaade tarvitajale tema kasutuses oleva maakoha sisseeadmiseks antud riiklikkude laenu ja sama maakoha päraldiste ostuvõlgade tasumata osad ning nende laenu ja ostuvõlgade tähtajaliste maksude võlad.

Eesti maapank võib maaomanikule riiklikust maaparanduselaenu fondist antud laenu laenusaja sellekohasel palvel üle viia neljaprotsendiliseks hüpoteeklaenuks maapanga põhikirjas ettenähtud korras ja tingimustel. Samuti võib Eesti maapank omandada samaprotsendilisi maapanga pantkirju maaparanduselaenu fondi arvel fondist väljaantud ja väljaantavate laenu intressidest ja kustutus- ning viivitustrahvi summadest.

§ 2. Laenu valitsemine, kindlustuste võtmine, arvestamine ja sissenõudmine pannakse Eesti maapanga peale.

§ 3. Liidetud laenu ja ostuvõlgade kogusumma tehakse ümmarguseks jagatavaks 10-le kuldkroonile; ülejäägi tasub laenusaja võlakohustuse andmisel.

Laenu arvatakse kuldkroonides ja kantakse maakoha põlise tarvitamise või omanduslepingu alusel kinnistuseraamatusse.

§ 4. Laenu kindlustuseks pandib laenusaja riigile temalt omandatud või põliseks tarvitamiseks saadud maakoha ühes päraldistega ning kõigi maakohal asuvate ja püstitatavate ehitustega.

§ 5. Laenu tasutakse aastamaksudena lepingus määratud tähtaegadel hiljemalt 36 aasta jooksul, kusjuures laenusajal õigus on laenu tasuda tervelt või osalt enne määratud tähtaega summades, mis võrdsed 10 kuldkroonile või selle kordsetele.

Laenu algsumma pealt arvatakse 2% intresse ja vastav kustutus ning kuni 1/2% administratsiooni kuludeks. Aasta maksumäär ei või olla alla 10-ne kuldkrooni.

§ 6. Tähtajaks tasumata summadelt maksub võlgnik viivitustrahvi 1% kuus, arvates

poolikud kuud terveteks. Ühe aasta jooksul seadusliku pikenduseta tasumatajäänud summad nõutakse sisse järgmisel maksutähtajal ühes protsentidega maksude vastuvaidlemata sissenõudmise korras.

§ 7. Laenusaja sellekohasel soovil võib Eesti maapanga juhatus ära jätta erakordsetel juhtumistel viivitustrahvi nõudmise ja pikendada ühe aasta maksude tasumise tähtaega kuni 3 aastani.

Pikendatud maksusummadest maksab laenusaja § 5. ettenähtud protsendi.

§ 8. Panditud maakohal asuvad hooned tulevad vastu kindlustada Eesti maapanga nõuete kohaselt laenu lõpliku tasumiseni. Kui laenusaja ei esita pangale kindlustuse uuendamise dokumenti hiljemalt 15 päeva enne kindlustusetähtaja lõppu, võtab Eesti maapank hoone kohta kindlustuse laenusaja arvel; viimane on kohustatud ära tasuma selleks tarvitatud summa ühes 1% viivitustrahviga kuus — arvates poolikud kuud terveteks, — hiljemalt laenu lähemaks maksutähtajaks, vastasel korral nõutakse see sisse maksude vastuvaidlemata sissenõudmise korras.

§ 9. Tuleõnnetuse korral antakse kindlustuseasutuselt maksetud summa tervelt või osalt tuleõnnetule välja, kui viimane kohustub üles ehitama põlenud hooned vähemalt endises headuses ja väärtuses, vastasel korral arvatakse kindlustuseasutuselt maksetud summast maha riigile võlgnevad summad, kuna ülejääk läheb tuleõnnetule.

§ 10. Laenu lõpliku tasumiseni kohustub laenusaja:

1) panditud maakohta (§ 3) ilma Eesti maapanga nõusolekuta:

a) mitte jaotama või tükeldama ja
b) mitte võõrandama maakohal asuvaid ehitusi või metsa;

2) hoidma alal ja korras maakoha piire ja kupitsaid, ehitusi ja riikliku laenu abil tehtud maaparandusetöid;

3) hoidma korras maakoha kraave ja sildu;

4) lubama Eesti maapangale igal ajal järele vaadata panditud maakoha seisukorda, majapidamist ja inventari.

§ 11. Kui laenusaja ei täida käesolevas seaduses ettenähtud kohustusi, on Eesti maapangal õigus laenusajalt laenu tagasi nõuda enne tähtaega kas osalt või tervelt. Ei täida laenusaja Eesti maapanga nõudmist kuu aja jooksul, on pangal õigus panditud kinnisvara müügile määrata oma põhikirjas ettenähtud korras.

§ 12. Laenult võetavad intressid ja kustutus- ning viivitustrahvi summad arvatakse asunduskapitaliks, maha arvates Eesti maapanga põhikirja § 115. ettenähtud 10%.

§ 13. Laenu valitsemise, kindlustuste võtmise, arvestamise ja sissenõudmisega seotud kulude katteks arvatakse Eesti maapangale tasu panga põhikirja § 112. alusel.

§ 14. Vabariigi Valitsusel on õigus anda tarvilikke määrusi käesoleva seaduse elluviimiseks.

17. Tehnilisteks Rahaasjanduse komisjoni aruandja otstarveteks misjoni aruandja piirituse müügi B. Oja ja tarvitamise Seaduseelnõu võetakse — II lugemisel. (Tekst III Rk. 3. istungj. pr. pr. lisades, vaata sisukord.)

Juhataja **R. Penno**: Riigikogu asub vahelejäädud päevakorra-punktide arutamisele.

18. Eesti-Läti Üldkomisjoni aruandja J. Holberg. vahelise kum- andja J. Holberg. magi riigi koda- Seaduseelnõu võetakse nähtava enamusega muutmatault vastu. nikkudel pile- tita sõidu eest raudteel või muude raudteemääruste rikkumise eest määratud trahvirahade sissenõudmise kokkuleppe kinnitamise seadus — II lugemisel. (Tekst III Rk. 3. istungj. pr. pr. lisades, vaata sisukord.)

19. Tsekiseadus Üldkomisjoni aruandja rkl. Hasselblatt'i puudumiseltäidab aruandja kohuseid üldkomisjoni abiesimees rkl. Holberg.

§§ 1—18 võetakse nähtava enamusega muutmatault vastu.

Tsekiseadus.

§ 1. Tsekiga teeb tsekiandja tsekimaksjale ülesandeks maksta tsekipidajale tseki ettenäitamisel teatud rahasumma, selle summa piirides, millise tsekimaksja tema ja tsekiandja vahel oleva kokkuleppe tõttu kohustatud on viimase tsekkide eest maksma.

§ 2. Maksjatena võib tsekil tähendada ainult krediitasutusi, kellel on õigus võtta hoiussummasid jooksvale arvele.

Välismaal maksmisele kuuluvatel tsekkidel tulevad tähendada niisugused maksjad, kes on sealsete seaduste järgi õigustatud tsekke maksta.

§ 3. Tsekil tähendatakse:

1) dokumendi nimetus tekstis sõnaga „tsekk“ või samatähendusliku sõnaga teises keeles;

2) tsekimaksja nimi või firma;

3) tsekiandja käsk tsekimaksjale välja maksta kindel sõnulkirjutatud rahasumma, milline käsk ei tohi sisaldada tingimusi ega tähtaegu maksmiseks;

4) väljaandmise koht;

5) väljaandmise aasta, kuu ja päev, ja

6) tsekiandja allkiri.

§ 4. Dokumenti, mis ei vasta §§ 2. ja 3. nõuetele, ei loeta tsekkiks.

§ 5. Oluliste (§ 3) paranduste tegemine tsekil ei ole lubatud. Dokumenti, millel leiduvad niisugused parandused, ei loeta tsekkiks.

§ 6. Tseki võib välja anda ettenäitaja või teatud isiku nimele. Tseki võib kirjutada ka tsekiandja enda nimele. Kui teatud isiku nimele väljaantud tsekil tähendatud isiku perekonnanimele või firmale juurde on kirjutatud kas sõnad „või ettenäitajale“ või muu samasisuline märkus, samuti kui tsekil puudub märkus, kellele maksta, siis makstakse tseki ettenäitajale.

§ 7. Maksmiskohaks loetakse tsekimaksja nime või firma juures tähendatud koht. Teise maksmiskoha äratähendamine tsekil loetakse maksvusetuks. Kui maksja nime või firma juures koht tähendamata, loetakse maksmiskohaks tseki väljaandmise koht.

§ 8. Kui maksmisele kuuluv summa tsekil sõnadega ja numbritega lahkumisevalt tähendatud, siis on maksev sõnulkirjutatud summa.

§ 9. Tsekk makstakse välja tema ettenäitamisel, kuigi seda tema sisust ei järgne.

§ 10. Eesti piirides väljaantud tsekk peab maksmiseks esitatama neljateistkümne päeva jooksul, väljaandmise päevast arvates. Välismaal, Euroopas, väljaantud tsekk peab maksmiseks esitatama ühe kuu jooksul, väljaspool Euroopat väljaantud tsekk — kahe kuu jooksul.

§ 11. Kui tseki esitamise tähtaeg lõpeb päeval, mil maksja asutus suletud püha tõttu või muul põhjusel, siis seda päeva arvesse ei võeta.

§ 12. Kui tsekk esitatakse § 10. ettenähtud tähtaja möödumisel, siis on tsekimaksja ko-

hustatud Eesti piirides väljaantud tseki maksta kuue kuu jooksul tema väljaandmise päevast arvates ja välismaal väljaantud tseki aasta kestel väljaandmise päevast arvates, kui temal tsekiandja arvel leidub vastav summa tseki maksmiseks ja tsekiandja ei ole enne tseki esitamist tühistanud tähendatud tseki järgi maksmist (§ 27). Nende tähtaegade möödumisel ei ole maksja kohustatud tsekki maksta.

§ 13. Tseki võib edasi anda (shireerida) nimelise kui ka blanko-pealkirjaga. Tseki edasiandmise keeld ei ole maksev. Ettenäitaja nimele väljaantud tseki võib edasi anda ilma edasiande pealkirjata.

Tsekimaksja nimele tehtud tseki shiiril on allkirja tähendus temalt maksu kättesaamise üle. Tseki shiirode suhtes talitatakse vastavalt veksliseaduse §§ 18. 21. ja 23. (S. K. XI köide, II jagu, 1903. a. väljaanne).

§ 14. Tsekimaksja poolt tsekil tehtud aktseptmärkus loetakse maksvusetaks.

§ 15. Tseki esitamisel arvekojale (clearinghouse), kus tsekimaksjal esitaja, on sama tähendus, kui tseki esitamisel tsekimaksjale maksmiskohal, kui niisugune esitamine vastab antud arvekodade määrustele. Arvekojad avatakse rahaministri otsusel, mis „Riigi Teatajas“ kuulutatakse. Juhtnõõrid arvekodade tegevuse korraldamiseks annab rahaminister, mis „Riigi Teatajas“ avaldatakse.

§ 16. Tsekiandja ja iga tsekipidaja võib tseki esiküljele mahutatud pealkirjaga „ainult arvele kandmiseks“ või vastava muukeelise pealkirjaga keelata tsekimaksjat tsekki sularahas maksmast. Sel juhtumisel võib tsekki kasutada ainult arveõiendamiseks tsekimaksjaga või tseki summa ülekanamiseks tsekiandja arvelt isikute arvele, kel tsekimaksja juures arve, kusjuures tehtud toimingul on tseki maksmise jõud. Tseki sularahas maksmise keeldu ei või ära muuta. Tsekimaksja vastutab kahjude eest, mis tekivad sellest keelust üleastumise tagajärjel.

§ 17. Tsekipidajal, kellele tsekki ei makstud, ei ole õigus selle maksmist nõuda tsekimaksjalt. Temal on õigus seda nõuda tsekiandjalt.

§ 18. Tseki järele mittemaksmise korral, mis saab tõestatud kindlaksmääratud korras (§ 19) on tsekipidajal õigus omal äranägemisel nõudmist võlgneva tseki summa maksmise kohta kas kõikide tseki järele vastutajate vastu üheskoos pöörata või üksikute vastu nende hulgast, ka üheskoos või jälle ühe vastu nendest isikutest eraldi, kusjuures viimasel kahel juhusel ei kaota tema omi õigusi nende suhtes, kelle vastu tema veel pole esinenud nõudmisega.

Kui tseki shireerija tseki shirole ette kirjutatud sõnad „ilma minu vastutusest“ või muu samasisulise märkuse, siis ei vastuta ta tseki shiir järgi.

Aruandja J. Holberg (loeb):

§ 19. Tseki järgi regressnõudmise õiguse teostamiseks peab tsekipidaja tõestama, et tsekk õigel ajal (§ 10) tsekimaksjale esitatud kuid tema poolt maksmata jäetud. Seda asjaolu tuleb tõendada:

1) tsekimaksja poolt tehtud pealkirja läbi tsekil tseki esitamise aja ja tema maksmatajätmise kohta või arveasutuse (§ 15) tõenduse läbi sama üle juhtumisel, kui tsekk sellele asutusele oli esitatud või

2) notariaalse protesti läbi.

Tseki protesti asjas talitatakse vastavalt veksliseaduse §§ 67—72 (S. K. XI köide, II jagu, 1903. a. väljaanne).

Pärast § 10. ettenähtud tähtaja möödumist ei või tseki protestida või tsekimaksja pealkirjaga varustada käesoleva paragrahvi p. 1. korras.

Jääb tsekk protestimata või ilma tsekimaksja pealkirjata, vabanevad tseki shireerijad vastutusest ja tsekipidaja võib maksmist nõuda ainult tsekiandjalt.

Juhataja R. Penno: § 19. kohta on tulnud järgmine parandus-ettepanek: § 19. neljandas lõikes sõnade „Tseki protesti... (...väljaanne)“ asemele võtta järgmine tekst: „Tseki protesti asjas talitatakse vastavalt veksliseaduse §§ 67—72 eeskirjadele ettenäitamisel maksetavate vekslite suhtes (S. K. XI köide, II jagu, 1903. a. väljaanne).“ Alla on kirjutatud rkl. Hasselblatt, kes teeb selle ettepaneku üldkomisjoni nimel. Ettepanekule juurdelisatud seletus ütleb: „Ülalseisev parandus sai üldkomisjoni poolt III lugemisel vastu võetud ja paljudamisel eksikombel välja jäetud.“ Aruandja on selle ettepanekuga ühinenud, sellepärast ta eraldi hääletamisele ei tule. Panen hääletamisele § 19. ühes parandusega. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on § 19 vastu võetud.

§§ 20—34 võetakse nähtava enamusega muutmatult vastu.

§ 20. Regressnõudmisel (§§ 17 ja 18) on tsekipidaja, kelle poolt tsekk õigel ajal (§ 10) maksmiseks esitatud, õigustatud saama tseki järgi kohustatud isikutelt peale maksmatajäänud summa kaksteist protsenti aastas, arvates tseki maksmiseks esitamise päevast kuni rahuldamise päevani, niisama ka protestimise kulud, kui tsekk protestitud.

§ 21. Regressnõudmisel vastutav isik on kohustatud maksmist toimetama ainult tseki vastu, tseki õigeaegset maksmiseks esitamist ja maksmata jätmist või esitamise katse tagajärjetust tõendavate dokumentide vastu.

§ 22. Tseki järgi kohustatud isik võib esitada tsekipidajale ainult niisuguseid vastuväiteid, mis puutuvad tema pealkirja tõelikkusesse tsekil, või mis tekivad tseki enese sisust, või vahetuist suhetest tsekipidaja vastu.

§ 23. Kui tsekimaksja juures tsekiandja arvel puudub vastav summa väljaantud tseki maksmiseks, siis vastutab tsekiandja tsekipidaja ees kahjude eest ja on peale selle kohustatud maksmata viimasele tsekitrahvi 5% suuruses tseki maksmata summast.

Kui tsekiandja ei tasu trahvi vabatahtlikult kolme päeva jooksul pärast tseki protestimist või varustamist pealkirjaga § 19. korras, siis mõistetakse tsekipidaja kasuks, tema sellekohasel kohtulikul nõudmisel, tsekitrahvi 10% tseki maksmata summast.

Kui tseki väljaandmisel on kuriteo tunnemärgid, siis talitatakse üldiste kriminaal-seaduste alusel, olenemata käesolevas paragrahvis ettenähtud tsekitrahvist.

§ 24. Tsekk makstakse tsekimaksja poolt dokumendi enese vastu, maksmise allkirjaga sellel, kui tsekk on välja antud teatud isiku nimele; samuti võib tsekimaksja tsekipidajalt maksmise allkirja nõuda ka sel juhtumisel, kui tsekk välja antud ettenäitajale.

Vale- või võltsitud tseki väljamaksmisest tekkinud kahju kannab vale- või võltsitud tseki arvatav-väljaandja, kui tema peale langeb süü valetseki väljaandmises või tseki võltsimises, või kui valetseki väljaandmine või tseki võltsimine võimaldus tema, tema volinikkude või teenijate tegevuse või hooletuse läbi; muidu kannab kahju tsekimaksja. Teistsugune kokkulepe on maksvuseta.

§ 25. Kui selgub, et allkiri tsekil võltsitud või ei ole maksev isiku kohta, kes selle teinud või kelle nimel see tehtud või kui see tehtud isiku poolt, kellel puudub õigus tseki järgi kohustada; siis ei tühistata see vastutust teiste tsekil leiduvate allkirjade järgi.

§ 26. Tsekipidaja ei ole kohustatud tseki esitamisel osalist maksu tsekimaksjalt vastu võtma.

§ 27. Enne tseki esitamise tähtaja möödumist (§ 10) ei ole tsekiandja õigustatud maksmist tseki järgi ära muutma.

§ 28. Kaotatud ja haaratud tsekid tunnusatakse jõukaotanuks väljakutse korras. Tsiivilkohtupidamise seaduse §§ 2054, 2055, 2057—2060, 2062—2071, 2087—2090 ja 2092 kohaldatakse vastavalt. Väljakutse tähtajaks määratakse vähemalt kaks kuud. Väljakutse toi-

metuse algatamisel võib kohus või kohtu esimees vastava määrusega tseki maksmise seisma panna seaduspärase tsekipidaja palve põhjal; tseki keeluvastaselst maksmine loetakse palveavaldaja suhtes toimimatuks.

§ 29. Tsekiandja surm või teguvõimetuks tunnustamine pärast tseki väljaandmist ei tühistata tseki.

Tsekiandja maksujõuetuks tunnustamine või administratsiooni alla seadmine pärast tseki väljaandmist kohustavad tsekimaksjat keelduma tseki maksmast, kui tähendatud asjaolud tsekimaksjal teada.

§ 30. Regressnõudmine tsekiandja vastu esitatakse tsekipidaja poolt 6 kuu jooksul tsekimaksjale tseki esitamiseks määratud tähtaja lõppemise päevast arvates, tseki shireerijate vastu aga ühe kuu kestel, samast tähtajast arvates.

Tseki shireerija, kes tsekipidajale tseki tähendatud summa maksnud, võib esitada nõudmise eelmistele tseki shireerijatele ühe kuu jooksul, maksmise päevast arvates.

Kui tseki tsekimaksjale esitamiseks määratud tähtaja lõpust kuus kuud möödunud, ei lubata nõudmist esitamist tseki shireerijate vahel.

§ 31. Tsekiandja, kelle kohustus regressnõudmise järgi lõppes tseki õigel ajal maksmiseks mitteesitamise või § 30. esimeses lõikes nimetatud tähtaja möödumise tõttu, jääb tsekipidaja ees vastutavaks selle summa piires, mille võrra tsekiandja rikastus, kuid mitte suuremal määral, kui tsekipidaja poolt kannatatud kahju.

§ 32. Välismaal väljaantud tseki oluliste nõuete üle, kui ka igasuguse välismaal tsekile tehtud pealkirja üle, otsustatakse selle maa seaduste järgi, kus tsekk välja antud või tsekile pealkiri tehtud.

Välismaal väljaantud ja Eestis maksmisele kuuluv tsekk kui ka niisugusele tsekile tehtud pealkiri on maksvad, kui nad Eesti seadustele vastavad, olgugi need välismaa seaduste järgi puudulikud.

§ 33. Tsekid on tempelmaksust vabad.

§ 34. Juhtumistel, mis käesolevas seaduses ette nägemata, tuleb käia veksliseaduse järgi.

20. Tsiivil-kohtupidamise seaduses ettenähtud sundtäitmise korra muutmis-seadus — II lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja rkl. Hasselblatt'i puudumisel täidab aruandja kohuseid komisjoni abiesimees rkl. **Holberg.**

Seaduseelnõu võetakse vastu nähtava enamusega muutmatult.

Tsiivil-kohtupidamise seaduses ettenähtud sundtäitmise korra muutmis-seadus.

I.

Tsiivil-kohtupidamise seaduse §§ 161¹, 161³ ja 161⁴ täiendatakse uute punktidega ja §§ 161⁵ ja 161⁶ muudetakse ja pannakse maksma järgmiselt:

§ 161¹ p. 5: Notariaalses korras protestitud tsekid.

§ 161³ p. 7: Notariaalses korras protestitud tseki järgi, — tsekipidajale, kelle nimel maksmatus tõestatud, samuti tsekishireerijale, kes esineb tseki järgi makstud regressnõudmisega (tsekiseaduse §§ 17, 18).

§ 161⁴ p. 5: Notariaalses korras protestitud tseki järgi, — kõigi tseki järgi kohustatud isikute vastu.

§ 161⁵. Aktide sundtäitmise palvetes rahamaksmise üle tuleb täpselt tähendada akti järgi sissenõutav kapitali summa, tagatis ja protsendid, kas kokkulepitud või seaduslikud, vekslid järgi ka protestiga seotud kulud ja seaduses kindlaksmääratud tasumaks (veksliseadus 1903. a. väljaanne §§ 45, 53, 102, 103; protestitud tseki järgi aga samuti protestiga seotud kulud ning tsekitrahv (tsekiseadus §§ 20, 23).

§ 161⁶. Palve juures on sissenõudja kohustatud esitama sundtäitmisele kuuluva akti ja § 848. tähendatud kohtulõivu pooltel määratud; protestitud vekslid järgi peale selle veel protesti akti ja protestitud tseki järgi — protesti akti ja tsekiseaduse § 23. ettenähtud trahvi nõudmisel veel tunnistuse tsekimaksja poolt, et tsekk jäi maksmata tsekiandja arvel raha puudumise pärast.

II.

Käesolev seadus astub jõusse ühel ajal tsekiseadusega.

Juhataja **R. Penno**: Väliskomisjoni aruandja rkl. Rei puudumise tõttu jääb vahele Eesti-Belgia vahelise konsulaarkonventsiooni kinnitamise seadus — I lugemisel.

21. Riigiteenijate ametsõitude tasu seaduse muutmise seadus — I lugemisel.

Rahaasjanduse komisjoni aruandja **E. Sulg**: Riigiametnikkude palgaseadusega ühenduses on Vabariigi Valitsuse poolt esitatud seaduseelnõu riigiteenijate ametisõitude ta-

sunormide muutmise kohta. Käesolev seaduseelnõu on rahaasjanduse komisjoni poolt läbi vaadatud ja üksikud väiksemad parandused temas tehtud. Nimelt on nelja järgu asemele

võetud viis järku, kusjuures on viienda järgu tasu kõrgendatud võrreldes sellega, mis enne oli. Muudatustest peaks veel nimetama seda, et neile, kellel on hobusepidamise võimalus, ja kellele maad on antud, neile ei makseta sõidurahasid. Praegusest kavast on ka välja jäetud § 9, millel olulist tähtsust ei ole, ja mis võib muutmata jääda.

Peale selle on veel vähemaid parandusi. Kuna üldine tasude seadus on praegu välja-töötamisel, kus ka ametisõitude tasuküsimus sees, siis tuleb piirduda praegu käesoleva osalise seadusega. Rahaasjanduse komisjoni nimel teen ettepaneku, see seadus I lugemisel vastu võtta.

Juhataja R. Penno: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu I lugemisel vastu võetud kolmepäevalise vaheajata I ja II lugemise vahel.

22. Kriminaal seadustikkudes ettenähtud õiguste kaotuse muutmise seadus — I lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **T. Kalbus:** Käesoleva seaduseelnõu puhul ühines üldkomisjon Vabariigi Valitsuse seletuskirjaga, kus lähemad motiivid selle eelnõu kohta ette toodud. Sellepärast ei peatu ma nende motiivide juures ja teen ettepaneku, seaduseelnõu I lugemisel vastu võtta.

Juhataja R. Penno: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu I lugemisel vastu võetud, kolmepäevalise vaheajata I ja II lugemise vahel.

23. Peremehta-maade tarvitamise seadus — II lugemisel.

Maakomisjon, tehes üksikuid parandusi käesoleva seaduseelnõu juures, leidis, et parem on, kui ei panda maksma „peremehta-maade tarvitamise seaduse muutmise ja täiendamise seadus, vaid et eelmine seadus kustutatakse ja et ta kaotaks oma maksvuse, ja uus seadus maksma panna, mis käsitamiseks palju kergem on. § 1. esimene lõige on sarnaselt vastu võetud, nagu eelmise seaduse § 1. § 1. teiseks lõikeks võeti Riigikogu poolt I lugemisel vastuvõetud seadusega juurde lisada kavatatav märkus, kusjuures komisjon kustutas sõna „märkus“. Nii näiteks on maade valdamisele asumise aeg pikendatud ühe aasta võrra. § 1. lõppu on võetud lause „kuni

pärijate kinnitamise küsimuse otsustamiseni jäetakse need maad üle võtmata“. Nii et põllutöoministeeriumil ei tarvitse eriti neid maid üle võtta. § 2. juures võeti põhjalikum muudatus ette.

Petserimaal on piiri taha jäänud maad 29 külal, Narvataga — 3 külal ja 2 maaühisusel, neist küladest on peale piiriamist korraldatud 22 küla, kuna veel korraldamata — 10 küla ja 2 maaühisuse maad. Korraldamata küladele maa juurdeandmine ei tee mingit raskust, see oleks kõigiti otstarbekohane ja õiglane.

Mis aga puutub korraldatud küladele maandmisesse, siis on see päris võimatu järgmistel põhjustel:

- 1) Külakogukond, kui omanik, on maakorralduse läbiviimisega ära kaotatud;
- 2) Endised külamaad on kruntidesse aetud, uue juurdeantava ühismaa jaotuseks tuleks senine tükeldamise plaan täielikult ümber teha, mis aga väga kulukas.

(Loeb):

Peremehta-maade tarvitamise seadus.

Maakomisjoni nimel teen ettepaneku, seaduse pealkiri II lugemisel vastu võtta.

Juhataja R. Penno: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on pealkiri vastu võetud.

§ 1 võetakse nähtava enamusega muutmatault vastu.

§ 1. Riiklikku maatagavarasse arvatakse Eesti-Vene rahulepingu põhjal Eesti vabariigi piiridesse tulnud maa-alasse kuuluvad maad, mille viimasteks eraomanikkudeks enne rahulepingu sõlmimist olid külakogukonnad, maaühisused, asutused või teised juriidilised isikud, mis ei asu vabariigi piirides, või isikud, kes ei ole Eesti kodanikud, ja kui nad ei ole asunud tähendatud maade valdamisele: eraisikud 1. maiks 1927. a., teised 1. maiks 1926. a. Pärast tähendatud tähtaega lähevad tähendatud maad põllutöoministeeriumi korraldusse.

Käesolevas paragrahvis tähendatud maad, mille kohta alustatud pärimisõigustesse kinnitamise toimetus enne 1. maid 1928. a., lähevad pärijate omanduseks vastava kohtuotsuse põhjal ka sarnasel juhtumisel, kui pärijad nende valdamisele asuvad pärast 1. maid 1927. a., kuid hiljemalt 1. mail 1930. a. Kuni pärijate kinnitamise küsimuse otsustamiseni jäetakse need maad üle võtmata.

Aruandja **B. Oja** (loeb):

„§ 2. Käesoleva seaduse § 1. tähendatud maadest lahutatakse ja antakse tasuta külakogukondadele, maaühisustele ja kodanikkudele, kelle maad Eesti vabariigi piiri rajamisel

poolitati, samuti ka piiri taha jäänud kogukonna või maaühisuse endistele liikmetele, kui nad on Eesti vabariigi kodanikud, piiri taha jäänud maa asemele maatükid võimalikult samas väärtuses.

Ülejäänud maadest eraldatakse maakohad põllumajapidamiseks ja antakse kasutamiseks riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduses („R. T.“ nr. 109/110 — 1925. a.) ettenähtud alustel, kusjuures esimeses järjekorras maasaamiseks on õigustatud maaseaduse § 16. nõuetele vastavad kodanikud, kes piiriümbruses vabadussõja tagajärjel oma maast ilma on jäänud.“

Maakomisjoni nimel panen ette, § 2. vastu võtta järgmised redaktsioonilised parandused: 3. rea lõpus pärast sõnu „samuti ka“ võtta sõna „osaliselt“; 4-das pärast sõnu „piiri taha jäänud“ võtta sõna „küla“; 5. reas pärast sõnu „Eesti vabariigi kodanikud“ võtta sõnad „Eesti-Vene“; II lõikes 2. reas kustutada sõna „kasutamiseks“, ja selle asemele võtta sõna „välja“; sama lõike 4. reas pärast sõnu „on õigustatud“ võtta sõna „tasuta“.

Juhataja **R. Penno**: Hääletamisele tuleb § 2 ühes aruandja poolt ettekantud redaktsiooniliste parandustega. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on § 2 vastu võetud.

Aruandja **B. Oja** (loeb):

„§ 3. Maakorralduse seaduse (V. s. k. X k. 3. j. ja „R. T.“ nr. 23 — 1926. a.) alusel korraldatud maade praegustele omanikkudele — endistele külakogukonna või maaühisuse liikmetele — maksetakse piiri taha jäänud maade eest tasu vastavalt maakorraldamisel aluseks võetud liikmete osaõigustele, arvates põlluja heinamaa ha eest Ekr. 70.— ja metsa- ning karjamaa ha eest Ekr. 10.—.

Tasu maksetakse välja riigi eelarve korras määratud summadest kolme aasta jooksul 1. aprillist 1928. a. arvates.“

Panen ette, § 3. Eesti kroonide asemel võtta kuldkroonid. On arvamsi, et ei või Eesti krooni nimetust tarvitada, sest see ei ole maksev, kuna meil rahaseadus, millega on läbi viidud krooni nimetus, veel jõusse pole astunud.

Juhataja **R. Penno**: Panen § 3. ühes aruandja parandusega hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on § 3 vastu võetud.

§§ 4 ja 5 võetakse nähtava enamusega muutmatult vastu.

§ 4. Vabariigi Valitsusel on õigus käesoleva seaduse elluviimiseks ja maakohtade väljaandmiseks korraldavaid määrusi välja anda.

§ 5. Käesoleva seaduse maksmahakkamisega kaotab maksvuse Riigikogu poolt 26. III 1926. a. vastuvõetud „Peremeheta maade tarvitamise seadus“ („R. T.“ nr. 33 — 1926. a.).

Vaheaeg kl. 18.40 min. — kl. 19.10 min.

24. Riigikogu järgmise koosoleku aja ja päevakorra kindlaksmääramine.

Abisekretär **O. Liigand** (korra kohta): Et istungjärgu viimaste päevade peale ei koguks liiga palju koosolekuid ja selle tagajärjel seaduste arutamise ei muutuks masinamiseks, teen Riigikogu juhatause nimel ettepaneku, määrata Riigikogu koosolek homme, kesknädalal, 18. mail s. a. kell 5 pärast lõunat järgmise päevakorraga: (Vaata prot. nr. 85/51.)

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on homse koosoleku aeg ja päevakord kindlaks määratud.

Riigikogu asub vahelejäänud päevakorrapunkti arutamisele.

25. Eesti-Belgia vahelise konsulaarkonventsiooni kinnitamise seadus — I lugemisel.

Väliskomisjoni aruandja **A. Rei**: Käesolev seadus ja sinna juurde kuuluv konventsioon on paljundatud ja Riigikogu liikmetele välja jagatud.

Väliskomisjon vaatas selle konventsiooni läbi. See konventsioon vastab harilikkudele konsulaarkonventsioonidele, mis Eesti vabariigi poolt seni sõlmitud, ei lähe neist millegagi oluliselt lahku. Sellepärast ei leia väliskomisjon põhjust seda konventsiooni kinnitamata jätta. Väliskomisjoni nimel teen ettepaneku, see konventsioon kinnitada.

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu I lugemisel vastu võetud ilma kolmepäevalise vaheajata I ja II lugemise vahel.

(Hüüded: Lõpetada!) Ma kuulen ettepanekut, koosolek lõpetada. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 19.15 min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu abiesimees **R. Penno**.

Abisekretär **J. Piiskar**.

